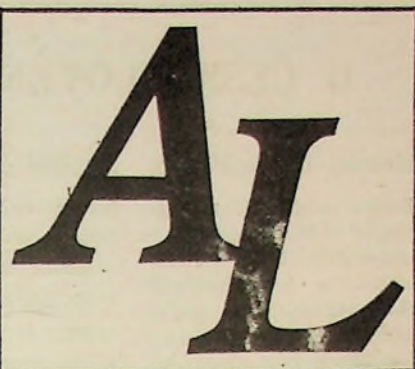

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 10. FEBRUAR 1975 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH (SCHWEIZ) Nr. 6. • PREIS S. FR. 1.00

Proti výprodeji Arabům

Nedávné prohlášení představenstva "Deutsche Bank", největší ze tří hlavních bank v západním Německu, že odkoupila od společnosti Friedrich Flick dvacetdevět procent akcií firmy Daimler-Benz, druhé největší automobilky ve spolkové republice, aby zabránila zahraniční kontrole této světoznámé továrny, uvítali jak představitelé vlády i opozice v Bonnu, tak celá západoněmecká veřejnost. "Deutsche Bank" vlastní nyní padesát sedm a půl procenta akcií společnosti Daimler-Benz; jak známo — čtrnáct procent akcií této firmy získal nedávno Kuvajt. Deutsche Bank a její nejvyšší představitel Franz-Heinrich Ulrich jsou vesměs chváleni za tento krok, o němž byla bonnská vláda zevrubně informována. Rozhodnutí této banky kontrastuje potěšitelně s chováním její hlavní konkurentky, Dresdner Bank, kte-

chybně také za cíl odvrátit reglementaci kapitálových transakcí, požadovanou v důsledku kuvajstského případu a snah i jiných arabských zemí získat účast na velkých západoněmeckých podnicích. Spolkový ministr hospodářství Hans Friederichs soudí shodně s podnikatelskými kruhy, že by se měla dát přednost dobrovolné kontrole jako například předběžným vyzkoušením o chystaných převodech kapitálu. Není pochyby, že "Deutsche Bank" svých krokem posílila jeho stanovisko. Teprve blízká budoucnost ukáže, zda by se touto cestou skutečně znemožnil výprodej západoněmeckých firem naftovým zbohatlíkům. Kancelář Schmidt znovu uvítal zahraniční investice ve spolkové republice, ale zároveň vytýčil jejich meze. Je jisté nutné rozlišovat například mezi pivovarem nebo jadernou elektrárnou. Bonnská vláda chce a musí zajistit, aby se podniky nezbytně pro obranu nebo jinak strategicky důležité, jakož i firmy s vysokou úrovní technologického umu nedostaly pod zahraniční kontrolu. Zda bude k tomu třeba nový zákon, který by vyžadoval pro prodej akcií zahraničním zájemcům úřední povolení, není dosud jisté. Schmidt sám řekl, že zákon o povoloacím řízení pro větší kapitálové transakce bude možná nezbytný, ale Friederichs dává přednost dobrovolné a neformální spolupráci podnikatelů s vládou. Zákaz určitých prodejů akcií by vskutku vytvořil značné problémy: kdo má například nahradit majitelé akcií ztrátu, kterou utrpí — jestliže jeho výnosná transakce se zahraničním investorem není povolena, ale jiných kupců není? Odpověď na takové otázky musí být teprve dána. Není však pochyby, že Bonn zakročí, jestliže podnikatelé a banky nebudou s to zabránit, aby zahraniční zájemci a zejména naftoví miliardáři ze Středního východu dostali klíčové západoněmecké podniky pod svou kontrolu.

vk

Další sovětská expanze

Sovětský svaz přes všechny své problémy jak politické ve světě, tak i ve vlastním vedení, neopomene ani jedinou příležitost využít situaci a rozšířit ve světě svoji expanzi.

Posledním dokladem toho je jeho zvýšený zájem v jihozápadním cípu Evropy, v Portugalsku, kde se vnitropolitické napětí hlavně v posledních dnech stupňuje tak, že vzniká otázka — zda-li demokratická vláda má naději na udržení se i za účasti organizované komunistické strany. Po oficiální návštěvě generálního tajemníka portugalské komunistické strany (také člena vlády) v Moskvě, se totiž postavení portugalské koalici vlády horší den ze dne. V minulých dnech dokonce byla mladými levicovými elementy rozbita konference

strany Sociálně-demokratického středu a její účastníci byli zachráněni pouze díky zvláštním vojenským pohotovostním oddílům, poněvadž armáda zůstává prozatím u vlády a snaží se uskutečnit v dubnu řádné volby.

Další velkou výhodou tamější komunistické strany je, že se jí podařilo, přes odpor všech koalicičních stran a také církve ustavení tzv. "vše-národní jednotné odborové organizace" a to dokonce — po šestihodinové debatě — se souhlasem vlády!

A přitom názor veřejného mínění není komunistům ani dost málo příznivý, při posledním výzkumu bylo dokázáno, že s nimi sympatizuje pouze 10 procent obyvatelstva. Tedy situace stejná — jako ve všech zemích, kterých se komunisté zmocnili. Obava, že se Moskva bude

snažit všemi způsoby získat rozhodující vliv v Portugalsku, stoupá ve světě den ze dne. Nejvýznamnějším důvodem k tomu je poslední "mírumilovný" tah Moskvy, když požádala portugalskou vládu o souhlas, aby její "rybářské" loďstvo mohlo používat její strategicky důležité námořní základny.

Že toto "rybářské" loďstvo je opatřeno špiónážními instrumenty je již všeobecné známo, a že má být použito proti námořní flotile NATO — která má své hlavní základny právě v Portugalsku, o tom není jisté také nejmenších pochyb.

Jsmo zvědaví, jak se na tu zdánlivě nenápadnou žádost Moskvy o "přátelskou" službu bude dívat světoborný svět — hlavně pak vrchní velení spojeneckých vojenských sil NATO v Evropě.

Ponesou odpovědnost za řecký útlak

Šest vedoucích členů bývalé vojenské junty v Řecku bylo převezeno z internace na Egejském ostrově Kea do vyšetřovací vazby v témže athénském vězení, do něhož byli po sedm let zavírání odpůrci diktátorského režimu.

Všichni — mezi nimi i bývalý prezident Papadopoulos — budou postaveni před soud na základě obvinění z velezrady a vojenské vzpoury v souvislosti s pučem v dubnu roku 1967.

Podkladem k procesu je zákon, schválený 15. ledna jednomyslně parlamentem, ve kterém má Nová demokratická strana ministerského předsedy Karamanlise 60% mandátů. Zákon překvapil stoupence i odpůrce vlády tím, že dává soudním orgánům možnost stíhat nejen hrstku bývalých vládců, ale i stovky jejich kolaborantů.

Domácí tisk i zahraniční dopisovatelé přiznávají, že od Karamanlisovy vlády neočekávali v této věci takovou důslednost.

Vláda však už mezitím dokázala, že chce tento zákon také plně uplatnit. Šedá eminence junty, šéf obávané vojenské policie generál Di-

mitrios Ioannides, byl vzat do vazby první a bude se spolu s Papadopulosem a ostatními zodpovídat mimo jiné z několika násobné vraždy. Političti pozorovatelé téměř jednomyslně chválí vládu za sílu a sebedůvěru, kterou prokázala postihem hlavních osob diktatury a jejich stoupenců v armádě, v bezpečnostních orgánech a ve

státním aparátu. Od kyprské krize v červenci minulého roku, kdy vojenští vládci odevzdali moc civilistům — ještě nevymizely obavy z návratu diktatury nebo alespoň ze zákulisních manipulací tajných stoupenců junty. Opozice dokonce tvrdila, že junta přivedla Karamanlise z exilu zpátky, aby ji (Pokrač. na str. 7)

Ferdinand Peroutka - osmdesátník

Vyslovujeme blahopřání, díky a naději.

Blahopřání k překrásnému věku, prožitému nadmíru bohatě, i když ne vždycky, díky politickým okolnostem, šťastně. Díky za dvacetiletou spolupráci, bez níž by Americké Listy nebyly mohly dosáhnout své úrovně.

Vyslovujeme naději, že nám Ferdinand Peroutka, autor nejzajímavější zachová i nadále svou přízeň.

Tož ještě jednou: blahopřání, díky a naději,

AMERICKÉ LISTY

a jejich čtenáři v USA, Kanadě, Evropě
a všude na světě

Uvnitř listu si přečtete vyznání představitelů středně-mladší československé generace. Spisovatel Jan Beneš, "poslední vězeň Antonína Novotného", dnes žijící v exilu, v něm vypráví o vlivu Ferdinanda Peroutky na ty, jimž byl režimem představován jako nepřítel číslo jedna.

rá se ani neobtěžovala vyrozmět spolkovou vládu, když zprostředkovala kuvajstský nákup akcií dotyčné automobilky.

Soustředění většiny kapitálu firmy Daimler-Benz v rukou největší západoněmecké banky by normálně vyvolalo obavy a kritiku a bylo by skutečně v rozporu s anti-trustovými zákony. Ulrich však oznámil, že se Deutsche Bank zbaví nově získaných akcií, jakmile najde vhodné kupce, a ujistil, že provede tento prodej tak, aby kapitál zůstal v západním Německu. "Deutsche Bank" nepodnikly ovšem k celé transakci jen altruistické nebo vlastenecké motivy. Její zá- krok proti tomu, aby velký balík akcií firmy Daimler-Benz získal Irán, měl nepo-

O ČESKOSLOVENSKU

Smlouva Bonn-Praha Hrabal do Svazu?

V Bonnu podepsali ministr zahraničí Německé spolkové republiky Hans-Dietrich Genscher a československý ministr zahraničního obchodu Andrej Barčák dlouhodobou smlouvu o hospodářské, průmyslové a technologické spolupráci. O podrobnostech viz článek Milník v normalizačním procesu.

Úspěch v Itálii

Komorní opera Národního divadla v Praze se nedávno vrátila z úspěšného zájezdu do Itálie. V Ravenně, Regiu Emilia, Piacenze a v Modeně uvedla sedmkrát Mozartovu operu Così fan tutte. Mímoto orchestr Komorní opery uskutečnil dva koncerty.

Vzrušení na velvyslanectví

Skupina pětadvaceti kurdských vysokoškoláků studujících v Praze vnikla onedlou do budovy švédského velvyslanectví a intervenovala prostřednictvím švédského velvyslance v osobní věci jednoho kurdského studenta. Více o tomto případu Rudé právo nepíše.

Sto a deset let

Přádelny česané příze ve Svatojánské oslavily nedávno sto deset let od svého založení. Budovy jsou staré a přádelny mají nemalé starosti, jak uspokojit stále rostoucí požadavky na svou výrobu. V roce 1896, například, měl závod osmset pracovníků a vyráběl několik desítek tisíc kilogramů příze za rok. Dnes činí výroba dva milióny osm set tisíc kil česané a dva milióny sto tisíc kil příze. To vše díky moderní technice.

Šedesát společných let

oslavili nedávno manželé Zátkovi z Kašperských hor. K jejich diamantové svatbě jim blahopřál doslova celý okres, ovšem i jejich obec. Nejtěžším životním obdobím dnes čtyřiaosmdesátiletého O. Zátka bylo tři a půl roku ztrávených v koncentračních táborech. Devět měsíců byla vězněna i jeho manželka, které je dnes osmdesát let.

Na znovuotevřeném zámku Dobříš sešel se na pracovním zasedání výbor Svazu českých spisovatelů. Je obecně známo, že se tento svaz prozatím vyznačuje hlavně nedostatkem renomovaných členů. Do Svazu chce přivstoupit známý československý prozaik Bohumil Hrabal. Což se věrohodně odvozovalo z jeho rozhovoru v týdeníku Tvorba. Na posledním zasedání byly předány legitimace 11 novým členům Svazu, konkrétně nevyjmenovaným.

Kurdští studenti

Už jsme vás informovali o akci kurdských studentů v Praze — kteří tam vnikli na švédské velvyslanectví a vynutili si — jeho prostřednictvím, že byl propuštěn jejich kolega, zadržený předtím pro rozdávání letáků na podporu boje Kurdů proti iráckému útlaku. Mluvíci studentů později prohlásil, že pražské úřady přijaly jejich požadavky, které se týkaly tak prý plánovaného odsunu dalších kurdských studentů z Prahy do Iráku. Studenti odsunuti — jak se mluvíci domnívá — nebudou. To však nevěděla ještě skupina demonstrantů v západním Berlíně, která rozbila kamením několik oken na budově tamní československé vojenské mise. Na plotě domu se objevily nápisy, žádající svobodu pro kurdské studenty, a dům byl označen černým hákovým křížem.

A zase Švejk

Britské nakladatelství Penguin znovu vydalo masovým nákladem klasickou knihu Jaroslava Haška Dobrý voják Švejk. Kniha vychází poprvé v anglickém překladu v plném znění bez škrtnutí a úprav českého originálu. Je doprovázena více než stovkou původních ilustrací Josefa Lady.

Votická čtyřčata

Vladimíra Lišková z Votic u Benešova se stala posledního ledna maminkou čtyřčat — holčiček. Děvčátka váží od 1250 do 1530 gramů a měří od 38 do 44 centimetrů. Jsou v dobrém zdravotním stavu a jejich tříadvacetiletá maminka také.

Milník v normalizačním procesu?

Německý ministr zahraničí Hans-Dietrich Genscher označil podepsanou smlouvu o kooperaci mezi Německou spolkovou republikou a Československem za milník v normalizačním procesu ve vztazích mezi oběma zeměmi. Podle smlouvy chtějí obě vlády podporovat a rozvíjet kooperační svazky mezi podniky v západním Německu a v Československu.

Pravidelně dvakrát do roka se bude scházet smíšená komise, jež má stanovit oblasti, v nichž je spolupráce považována za zvláště žádoucí a užitečnou. Obě vlády přikládají v této souvislosti prioritní význam budování a modernisaci průmyslových zařízení. Rovněž se uvažuje o společné výrobě a obchodě se zpracovanými výrobky nebo polotovary. Za jiné oblasti, jichž se dojednání týká se pokládají energetika — výroba a dodávky, dále suroviny, výměna znalostí technických postupů a odborníků, a výměna informací a zkušeností meteorologických či průmyslových. Kooperační smlouva se — ve smyslu čtyřmocenské dohody — vztahuje také na západní Berlín. Má vskutku značný význam, poněvadž je do budoucna jediným základem pro dvoustranné hospodářské vztahy mezi Bonnem a Prahou. O právnění dojednatelů normální hospodářské smlouvy bylo v Evropském společném trhu vyjmutu z pravomoci jeho jednotlivých členů a přeneseno na orgány Evropského společenství. Z této okolnosti vyvstávají určité problémy, avšak kompetentní činitelé v Bonnu ujistili, že nynější model obchodu, který se na západoněmecké straně vyznačuje vysokým stupněm liberalismu, zůstane zachován i pod aegidou Evropského hospodářského společenství.

Výměna zboží mezi Německou spolkovou republikou a Československem v uplynulých letech stále stoupala. Rostl však také československý deficit a je sporné, zda i nejlíbeznější obchodní politika bude mocí překlenout propast mezi československými přáními po nákladném průmyslovém vybavení z Německé spolkové republiky a aktuálními možnostmi a schopnostmi Československa — nabídnout přiměřené atraktivní výrobky, jimiž by mohlo kompenzovat takové dodávky. Experti v Bonnu a v Praze mají naději, že právě kooperací by bylo možno překonat takové obtíže. Domnívají se, že dělba práce ve společné výrobě, kde by západní Německo většinou dalo k dispozici kapitál a technické znalosti a Československo pracovní síly a suroviny, by umožnila výrobu zboží, jež by šlo na obyt nejen v obou zúčastněných zemích, ale jež by otevřela Československu i jiné zahraniční trhy.

A to je vše . . .

Přesně takto zněla zpráva o úmrtí A. Novotného v Rudém právu: ÚV KSČ se zárukou oznamuje, že dne 28. ledna 1975 zemřel po krátké těžké nemoci na srdeční infarkt ve věku 70 let ve Státním sanatoriu v Praze zakládající člen KSČ soudruh Antonín Novotný — bývalý první tajemník ÚV KSČ a prezident republiky.

Dohoda tvoří ovšem teprve legální podklad. Příslušné svazky musejí být realizovány smlouvami mezi západoněmeckými a československými firmami. Konkrétní kooperace je teprve v začátcích a je možno jen doufat, že počet takových projektů na podkladě nové smlouvy bude podstatně rozšířen. Tak či onak, Československo teď rozmnožuje řady těch východoevropských zemí, které už s Německou spolkovou republikou uzavřely podobná dojednání v minulých

měsících. Kruh má být doplněn podpisem smlouvy s Bulharskem, jež bude podepsána pravděpodobně příští měsíc.

Německá spolková republika je z kapitalistických zemí největším československým partnerem, což vyplývá z řady příčin, z nichž mezi nejpodstatnější patří těsné sousedství, podobná struktura a stupeň rozvoje národního hospodářství. Ovšem počtem uzavřených kooperačních smluv, jež uzavřela Německá spolková republika s východoevropskými zeměmi, Československo, bezprostřední soused, daleko pokulhává za ostatními.

Slovenský úspěch

Ústav experimentální endokrinologie Slovenské akademie věd v Bratislavě, který se zabývá řešením otázek etiologie (nauky o původu a příčinách nemoci) diagnostiky, terapie a prevence endokrinopatií, to jest chorob, které způsobuje chybná funkce žláz, dosáhl pěkných výsledků. Podařilo se tam zjistit jak se projevuje nedostatek jódu a výskyt strumigenních faktorů v potravě při vzniku endemické strumy v určitých oblastech Slovenska. Na základě tohoto výzkumu navrhli účinnou profylaxi strumy jodidovanou solí. Dále zkoumají činnost žláz s vnitřní sekrecí a jejich neuroendokrinní regulace, úlohu hormonálních faktorů v průběhu reakce organismu na zátěž, zvanou stress.

Telegraficky ze světa

Zemřel Dr. W. D. Coolidge, vynálezce moderního rentgenového přístroje. Bylo mu 101 let. • Margaret Thatcherová porazila v kandidatuře na vedení anglické Konservativní strany Edwarda Heatha. • Policisti v Limě a některých dalších peruánských městech stávkují na protest proti nízkým mzdám. • V Moskvě byla zahájena první oficiální jednání mezi zástupci Evropského společného trhu a komunistického protějšku Comecon. • Zástupce USA ve Spojených národech, John Scali, řekl kongresu, že Spojené státy by zatím měly zůstat v OSN a platit plnou výši předepsaných poplatků přes nesouhlas s řadou akcí Spojených národů. • Spojené státy americké jsou pro schůzku producentů a spotřebitelů oleje, jak ji navrhuje Arabové, ale říká, že západní země, to jest spotřebitelské, nejsou dosud sjednoceny na společné platformě. Byly by zatím slabšími partnery v jednání s jednotlivými arabskými státy. • Z Káhiry bylo oznámeno, že počátkem února tam přijede zahraniční ministr SSSR Andrej Gromyko, aby "zahájil pokračování sovětsko-egyptských jednání". •

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent;

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?
ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bohatě místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:
AMERICKÉ LISTY,

Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nřepočet v jiné měně. Předplatné je možno uhraňnēte.) Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní dit i šekem nebo money order.

Jméno:
Adresa:

V PRŮVANU

Ferdinand Peroutka

Na začátku devatenáctého století a ještě dlouho potom německý profesor v Berlíně Hegel byl králem filosofie. Ve svém velkém dile Hegel podal souhrn dosavadní západní moudrosti jakož i metody, jak předvídat pohyb dějin. Avšak vyloučil Ameriku z počtu států, které mají význam pro historii, o Rusku řekl, že má jen podružný význam. Dnes Amerika a Rusko jsou dvě jediné skutečné velmoci, vedle, ovšem, vzrůstající moci Číny. O Indii řekl Hegel krátce, že představuje nicotu. Později anglický filosof Bertrand Russell napsal, že Hegelovi Indie byla symbolem nicoty, poněvadž Hegel nic nevěděl o Indii. Dnes nikdo by nemohl říci o žádném větším asijském nebo africkém státu, že představuje politickou nicotu.

Je trvalý průvan dějin, od nepaměti větší stávalo se menším a menší větším, sláva byla získávána a zase ztracena, státy vládly a byly pak poddány, jakoby slunce se posunovalo a střídavě ohřívalo tu nebo onu zemi. Po tolika dějích tohoto druhu můžeme vědět, že žádný výkon není dějinami trvale odměňován. Někdy trvale se zrychluje a sviští, otevírá dveře nebo je zavírá s bouchnutím. Jsme právě svědky toho, jak během jednoho roku Arabové učinili velký skok do významnosti, na druhé straně západním státům bylo dáno poznat, že jejich hospodářský život závisí na surovinách, které jsou dováženy odjinud. V průvanu dějin chyby jedné generace mohou být nenapravitelné. Jedna anglická a jedna francouzská generace si usmyslily oddat se klidu a bezstarostnosti a stavěly se nechápavě a neochotně k problému Hitler. Srazilo to navzdory Anglii a Francii s velmocenského postavení.

Jsou některé myšlenky a otázky pro rok 1975 i pro leta další. Je-li možno, měly by být zkoumány nejlepší mozky bez poklon před tím či oním politickým směrem. Zíjeme v davové společnosti? Co je davová společnost? Je v ní obsažena řídicí inteligence? Je řídicí inteligence třeba? Je rozdíl mezi davovou společností a demokracií nebo je to přesně totéž? S jednoho hlediska davová společnost je vrcholná, konečná splnění demokratického ideálu. Když tento ideál byl splněn, už žádný jiný demokratický ideál nezbývá? Je v demokracii místo ještě pro něco jiného než jen pro vybojované právo davů na žádost? V životě společnosti vždy zůstanou problémy — které vyžadují vzdělání a znalosti. Jak je toto obstaráno v davové společnosti? To jsou závěry nové i prastaré

otázky, a je těžko hledat na ně praktickou odpověď uprostřed rozčilení na náměstí.

Kristus cítil "litosť se zástupy", ale zástupy necítily lítost s ním a volaly: Ukřižuj. Jsou moderní zástupy ušlechtilější? Masaryk píše ve svých pamětech, že, když se připravoval do exilu i když už v něm byl, četl hojně anglickou, francouzskou i německou literaturu, aby si udělal obraz, na které straně je větší mravnost. Napraví davy nefestí boháčů, jak Rousseau a Marx doufali, nebo budou jen žádat svůj podíl na nich?

Sovětské Rusko není davová společnost, zde davy, lidé, občané, jsou stále obnovovaným úsilím vždy znovu vylučovány z vlivu a rozhodování. Jestliže zápas mezi státy ještě nepominul, dává to sovětům výhodu nebo nevýhodu?

Nikterak nehodláme zastírat, že davová společnost je v logice demokracie, že je to snad demokracie v nejčistší podobě. Vláda lidu — jistě. Ale co když lid je rozštěpen na dvě části, z nichž každá si přeje směřovat jinak? Západní noviny popřávají velké místo dopisům čtenářů ve chválné snaze poznat mínění lidu. Nuže, rouška byla stržena, socha lidu odhalena, ale vůle lidu nebyla objasněna. Na toho, kdo svědomitě četl v novinách dopisy čtenářů, snášely se lijáky nejrůznějších mínění, pro a proti o všem. Konečný dojem byl, že lidé dosti beznadějně spolu nesouhlasí.

Je lid a, poněvadž to jinak zatím nejde — je také stát. Kdo je moudřejší — lid nebo stát? Pravdě nejbližší odpověď je: někdy lid, někdy stát — zavedl do katastrofy. Jestliže stát je někdy moudřejší, jakou příležitost mu dává davová společnost, aby se uplatnil? Kdysi dávno evropský a americký západ se rozhodly pro demokracii, ač si nemohly zastírat, že je o věšena problémy. Otcové demokracie nebyli naivní, nesnáze a rizika byly jim známy, ale dali se vést přesvědčením, že jediné demokracie dává důstojné postavení člověku. U toho setrváváme. Ne-li více, demokracie je nejlepší ze všech špatných možností, jak Winston Churchill řekl v té chvíli, kdy demokracii zoufale bránil.

Jedna anglická a jedna francouzská generace tedy prohrály postavení svých zemí a tím i své vlastní postavení. To přivodí na mysl otázku, jak dnešní žijící demokratická generace se osvědčí v přítomném silném průvanu dějin, o němž nemůže být pochyby. Porážka nepřichází proto, že lidé dali přednost tomu být poraženi,

nýbrž proto, že byli neopatrní.

Druhá světová válka nevznikla proto, že ji lidé chtěli, nýbrž proto, že ji chtěli tak vášnivě, že dali snadnou příležitost připravujícím se útočníkovi. A zlo ne vždy přichází do světa proto, že lidé si usmyslili být zlí. Někdy také proto, že si usmyslili být dobří, nadmíru dobří. Kdykoli na potvrzení vlastních mínění citujeme, nejraději citujeme některého skeptika radikála, který nemůže být obviněn z vrozeného konservatismu. G. B. Shaw s nesmírnou pílí podkopával všechna přesvědčení a zvyky současné Anglie, také ten cit, který vede člověka k tomu, že dlouho želí smrti matčiny. "Je toho příliš", rozhodl Shaw. A přece, když mu přišlo pojednávat o památné scéně, kdy Kristus stál před římským mistodržitelem Pilátem, Shaw napsal: "Nemám žádnou sympatii s vagabundy a mluvky, kteří reformují společnost tím způsobem, že vytahují lidi z pravidelné práce a dělají z nich vagabundy a mluvky. Jako Pilát bych uznal nutnost potlačit útoky na jakkoliv zkažený sociální řád, jestliže vycházejí od lidí, kteří žádné vědomosti a žádnou moc, aby vybudovali politickou mašinerii, schopnou uskutečnit jejich názory."

Sledujeme různé proudy mezi mladými lidmi — vždyť dospějí a jednou převzou odpovědnost. Americká herečka Jane Fonda se stala vzorem pro část mládeže — když odešla do Severního Vietnamu, s nímž byla Amerika ve válce, a z tohoto dočasněho útulku odsoudila Ameriku. Pak se vrátila do druhého svého útulku — Ameriky. Zde byla dotazována, zda by se jí chtělo vyslechnout také názory druhé strany. S výše své vědomé uzavřené mysli odpověděla: "Nejsou žádné strany". Nietzsche napsal: "I přišla koza, sežrala Zarathustrovi věnec a řekla: Zarathustra už není prorokem." Jak velký počet mladých lidí hodlá jít chodbou bez oken, již herečka nabízí? A vzpomínáme na rozmluvu s mladým mužem, který nás přesvědčoval, že pro lepší budoucnost je třeba rozkouskovat Ameriku na sto státeků nebo okresů — aniž by jiné státy byly také tak rozkouskovány, a že americké finance mají být dány do správy lidstvu světa — aniž by také finance jiných států byly dány do správy lidstvu světa. Byl hezký svým mládím, oči mu planuly přesvědčením, věděl, že — na rozdíl od nás — pravda je mu známa, a že, také na rozdíl od nás, zastává se dobra.

Olejový bojkot, inflace a nezaměstnanost společně uvr-

Rozčerené vody

V západoněmecko-rakouském sporu o podepsání konsolidární dohody mezi Vídní a Východním Berlínem tlumočil rakouský kancléř Bruno Kreisky stanovisko své vlády s velkou rozhodností. "Nemůžeme se probojovat k prohlášení, že Východní Německo je stát bez státních občanů", řekl Kreisky a varoval západní Německo, aby se "nevmešovalo do vnitřních záležitostí Rakouska". Vídeňské vládní kruhy však očekávají, že se rozčerené vlny opět brzy uklidní. Ostrý tón prohlášení rakouského kancléře lze pochopit. Předně Vídeň reaguje vždy krajně citlivě na všechno, co by se mohlo podobat porušení nebo výtece se strany německého souseda. Za druhé, Rakousko si také přeje, aby si západní Němci vyřizovali své vnitropolitické spory na jeho zádech. A posléze — ve Vídni nechceji nahlédnout, že mezinárodní spor o pojem německé státní příslušnosti, který nemohl být vyřešen v základní smlouvě mezi oběma německými státy, má zabránit Rakousku, aby zajistilo svým vlastním státním občanům co největší ochranu. Co se týče otázky, jak bude Ra-

kousko zacházet s uprchlíky z východního Německa, dal kancléř Kreisky jasně na srozuměnou, že se na dosavadní praxi nic nezmění za předpokladu, že se dotyčný uprchlík prohlásí sám za občana NSR.

Vláda Německé spolkové republiky zastává nadále názor, že pro obyvatele spolkové republiky i východního Německa platí jediná, to je německá státní příslušnost. Také uzavřením základní smlouvy mezi spolkovou republikou a východním Berlínem zůstává stanovisko Bonnu nedotčeno. Vytvoření takzvané "východoněmecké státní příslušnosti" — považuje bonnská vláda za "jednostranný čin východního Německa". Podle informací z bonnského ministerstva zahraničí se o uzavření konsolidární dohody s východním Německem zajímají kromě Rakouska a Británie také Francie, Belgie, Spojené státy, Finsko a Itálie. Rakousko pokládá v Bonnu za "jakýsi precedens". Bonnské ministerstvo zahraničí mezitím oznámilo, že spolkový ministr Han-Dieter Genscher přijede příští měsíc do Vídně, aby tam projednal stanovisko spolkové republiky.

hly západní země do starosti. Ať jakýkoli způsob bude na konec proti této situaci nalezen, můžeme předem vědět, že pomlouvání rozumu nespomůže. Někteří moderní filosofové, snad unavení námahou myšlení, hlásají, že člověk má si odpočinout — v iracionalismu. Kdyby podle nich šlo, byli bychom svědky, jak do Afriky a Ásie se stěhuje západní racionalismus a na západ se stěhuje asijský iracionalismus se svými bohatými guru a jejich psychickými kouzly. Vždy přichází něco místo něčeho, kde rozum je odstrkovan, instinkty se dostávají na první místo. Iracionalisté bývají výmluvní. Na konci 18. století psal Voltaire Rousseauovi: "Nikdo nebyl tak vtipný jako vy, když se snažíte nás

změnit v barbary." S nelihostí jsme četli, že někde na západě třetina obyvatelstva věří v existenci d'ábla. Tu nepochybně vybuchly některé dříve umlčované složky davové společnosti. Je nezbýtné řešit inflaci a nezaměstnanost. Jestliže iracionalisté se ucházejí o vůdcovství, mohli by říci, jaký v té věci je, může být, jejich iracionální program? Nebo je jejich privilegiem mluvit o všem mimo o tom, na čem nejvíce záleží? Nesnadné otázky této doby vyžadují nejprůběžnějšího užívání rozumu, a aspoň po nějakou chvíli iracionalismus by se neměl plést pod nohy. Je ještě mnoho jiných myšlenek a otázek pro rok 1975 a další léta. Jedna z nich je: co je kultura?

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

V PEKINGU JASNĚJI

Výsledky čtvrtého Všečínského shromáždění lidových zástupců nebylo ještě možno důkladněji analyzovat a zhodnotit, ale zdá se, že v Pekingu se prosadili — i když jen kompromisem s radikálním křídlem — zastánci umírněné pragmatické linie zosobňované předsedou vlády Čou En-lajem. Čou, ačkoliv je už několik měsíců v nemocnici, zůstal v čele vlády a jeho prvním náměstkem byl jmenován Teng Hsiao-ping, který byl při kulturní revoluci ze všech funkcí odstraněn a teprve na jaře roku 1973 opět rehabilitován. Teng je jediný z dvanácti místopředsedů vlády, který je zároveň místopředsedou ústředního výboru strany.

Čínský vládní aparát byl zredukován. Až dosud se skládal z 38 ministerstev a osmi komisí, nyní byl omezen na 29 ministerstev a jednu komisi. Počet hospodářských ministerstev však byl rozmnožen. Ministerstvo, do jehož kompetence spadl těžký a strojírenský průmysl, bylo rozděleno na sedm resortů. Z ministerstva paliv byly udělány dva resorty, jeden pro uhlí, druhý pro naftu. Zreorganizováno bylo také ministerstvo dopravy. Bylo rovněž rozděleno na dva resorty. Jeden bude spravovat železnice a silnice, druhý námořní dopravu. Vliv pragmatických ekonomů byl posílen. Předseda plánovací komise a zkušený administrátor hospodářského sektoru Ju Čiu-li byl jmenován také místopředsedou vlády. Ministerstvo obrany, jehož šéfem býval Lin Piao, který po nezdařeném pokusu o puč zahynul při útěku za hranice, bylo obsazeno 77-letým maršálem Jeh Čien Jingem. Byl až dosud místopředsedou ústředního výboru a loajálním stoupencem Mao Ce-tunga, a jeho jmenováním byla patrně zdůrazněna nadřazenost strany nad vojáků, kteří po kulturní revoluci obsadili příliš mnoho politických posic. Rozhodujícím činitelem ve vojenských otázkách je vojenská komise ústředního výboru strany, v níž je Jen Čien Jing místopředsedou, ale jejíž přesné složení není známo. Novým ministrem výchovy se stal Čou Jung-hsin, dlouholetý Čou En-lajův spolupracovník, ministerstvo kultury však bylo předáno Ju Hui — jungovi, zástupci levicového křídla, v němž hraje důležitou roli Maova man-

Mezinárodní přehled

želka Čiang Čing. Radikální složka je ve vládě zastoupena také tajemníkem šanghajské stranické organizace Čang Čung-čiaoem, který je druhým náměstkem premiéra Čou En-laje a jménem vlády prezentoval konečný návrh nové ústavy.

Nová ústava, kterou parlament nedávno odhlasoval, legalisuje většinu změn, jež se v Číně od kulturní revoluce udály. Především zrušila již léta neobsazený úřad prezidenta státu. Určila, že hlavou státu a současně nejvyšším vojenským velitelem má být předseda strany. Nedá se však tvrdit, že touto změnou byl zdůrazněn kult Maoovy osobnosti. Ústava totiž přiznává nárok na prezidentskou funkci nejen osobně Mao Ce-tungovi, ale i jeho dosud nejmenovanému nástupci. V původním návrhu ústavy, který byl připraven už roku 1970 bylo zdůrazněno, že předseda Mao je velkým vůdcem, hlavou proletářské revoluce, nejvyšším velitelem všennárodní armády a že Lin Piao, věrný druh ve zbraní a designovaný Maův nástupce je náměstkem nejvyššího vojenského velitele. Lin Piaoovo jméno bylo už roku 1971 z původního konceptu ústavy vypuštěno a později utlumen i význam osobnosti Mao Ce-tungovy. V konečném textu ústavy stojí, že čínská komunistická strana je jádrem vedení všeho čínského lidu, že pracující třída řídí prostřednictvím strany čínský stát a že ideje marxismu leninismu a maoismu jsou teoretickou základnou pro usměrňování myšlenek národa.

Maova gloriola byla poněkud zamlžena také v 26. článku ústavy, kde se popisují práva a povinnosti občanů. Občané jsou v něm vyzýváni výslovně jen k oddanosti vůči straně, nikoliv vůči Maovi.

Na rozdíl od původního konceptu, byl v konečném textu ústavy položen zvýšený důraz na rozvoj ekonomie. Fráze o tom, že politická práce je vodítkem pro veškerou ostatní aktivitu, byla vypuštěna. Byla nahrazena výzvou soustředit se na realizaci plánovaného rozvoje socialistického hospodářství — na zvyšování produkce a na šetření materiálem.

Možno říci, že nová čínská ústava je pragmatičtější než

ústava dosavadní a že je přípravou ke spořádanému přechodu do éry, která nastane, až Mao Ce-tung zemře.

chm

KONEC IRSKÉHO PRÍMĚŘÍ

Rozhodnutí extremistického křídla v ilegální Irské republikánské armádě neprodoužit příměří čili obnovit teroristickou činnost v celém Spojeném království, to je v Ulsteru i přímo na britském území, znovu zatemnilo vyhlídky na brzké a spravedlivé řešení problému Severního Irsku. Teroristické akce toho druhu, jako byl například v předvánočním období krvavý atentát v Birminghamu, zkomplikovaly situaci pro všechny zúčastněné.

Vánoční příměří, na kterém se extremisté usnesli a jež trvalo 25 dní, oživilo víru ve vítězství rozumu. Koneckonců pro Ulster čili Severní Irsko, pro jeho politické, sociální a náboženské protiklady, nenabízí násilí žádné východisko. Násilí jedněch je vodou na mlyn radikalsmu druhých. Vlády v Londýně a Dublinu za spolupráce umírněných severoirských skupin ztroskotaly loňského roku ve svém úsilí zabezpečit v Ulsteru politickou rovnoprávnost a sblížit obě části rozděleného irského ostrova. Ztroskotaly na radikalismu militantních představitelů protestantské většiny v Severním Irsku. Extremismus, který vyznává jedno křídlo Irské republikánské armády, křídlo, jež nahrazuje politickou zrlost násilím, podněcuje nesnášenlivost protistrany. Když násilí dočasně ustalo, projevil britská vláda ochotu k jistým ústupkům krajnímu křídlu v Irské republikánské armádě. Z britské intervace bylo propuštěno 25 osob, podezřelých ze spolupráce s teroristy, a britské jednotky v Ulsteru byly místo v pohotovosti v pohovu. Je nasnadě, že kdyby příměří pokračovalo — skončila by intervace pro další osoby a britská vojenská přítomnost v Severním Irsku by byla stále méně patrná. Krajní křídlo Irské republikánské armády chtělo však vše naráz a když toho nedosáhlo, oznámilo konec příměří. Ale to může pouze vrátit situa-

ci do bezvýchodného bludného kruhu. Extremisté by neměli přeslechnout výstrahu vůdčího představitel katolické menšiny v Ulsteru, že by tato skupina považovala obnovení násilí za neodpuštělné. Pozorovatelé se shodují v tom, že lid Severního Irsku je vyčerpan dlouholetými nepokoji a přeje si mírové řešení. Britský ministr pro Severní Irsko Rees to vyjádřil slovy, že extremisté v Irské republikánské armádě ignorují jasnou výzvu veškerého obyvatelstva Ulsteru, aby násilí skončilo. V pozorovatelských kruzích v Londýně se dosud věřilo, jak nám sdělil náš tamní dopisovatel, že i krajní křídlo v Irské republikánské armádě usiluje nyní o politické řešení. Je tedy možné, že vypovězení příměří je výsledkem roztržky v tomto hnutí. Jak se zdá, k otázce Severního Irsku se bude muset nadále obracet pozornost světa. Jisté je, že násilí nemůže tuto otázku nikdy vyřešit. Každá teroristická akce je však akcí proti porozumění, v němž spočívá jediné východisko.

dž

O KURILÁCH ŽÁDNÁ DOHODA

Japonský ministr zahraničí Kiiči Mijazava skončil oficiální návštěvu v Sovětském svazu a vrátil se do Tokia. Komuniké o jeho moskevských rozhovorech praví, že obě země jsou spokojeny s příznivým vývojem vzájemných styků posledních let, a že sovětský ministr zahraničí Andrej Gromyko přijal pozvání k návštěvě Japonska. Ministři zahraničí obou zemí se také dohodli, že budou pokračovat v jednáních o mírové smlouvě. Ale spornou otázkou Kurilských ostrovů, které byly anektovány Sověty na konci druhé světové války a na něž Japonsko vznáší nárok, přešlo moskevské komuniké mlčením. Po návratu do Tokia řekl Mijazava novinářům, že Japonsko bude nadále naléhat na navrácení severních ostrovů — bez něhož nemůže uzavřít žádnou mírovou smlouvu se Sověty.

Tokijská vláda pokládá čtyři severní ostrovy, Habomaj, Šikotan, Kunaširi a Etorofu, za nedílnou část japonského území a nikdy se nesmířila s jejich zábořem. V požadavku, aby Sověty vrátily Japonsku jeho území, ji podporují všechny politické strany, včetně komunistické, a celý japonský národ. Není rovněž bez zajímavosti, že Mijazava měl odevzdat Leonidu Brežněvovi osobní dopis od ministerského předsedy Takea Mikiho, ale bylo mu řečeno, že generální tajemník "není k dispozici". Mijazava odevzdal tedy dopis předsedovi prezidia Nejvyššího sovětu Nikolaji Pod-

gornému. Kdyby byl odložil svou návštěvu o několik týdnů, řekl japonskému ministru zahraničí jeho sovětský hostitel, mohl se setkat s Brežněvem.

VÝMĚNA PANÁKŮ

Ve východním Německu byl vyměněn ministr zahraničí. Dosavadní šéf zahraničního resortu Otto Winzer, kterému je už 72 let, a delší čas churavěl, byl poslán na odpočinek a na jeho místo dosazen 51letý Oskar Fischer. Winzer byl jedním z posledních členů Ulbrichtovy skupiny a jako u většiny ostatních starších východoněmeckých komunistických předáků — jeho cesta k politické moci vedla přes Moskvu. Válku prožil v Sovětském svazu, kde působil jako komunistický agitátor mezi německými zajatci. Nový ministr Fischer se narodil v Československu a svou politickou kariéru zahájil stejně jako šéf východoněmecké komunistické strany Erich Honecker, ve Svazu východoněmecké mládeže. Výměnou zahraničního ministra se na zahraničně-politické linii východního Německa patrně nic nezmění, jednak proto, že Fischer už delší čas Winzera zastupoval a jednak proto, že východoněmecké ministerstvo zahraničí je jen výkonným orgánem. O důležitějších zahraničně-politických otázkách se rozhoduje v ústředním sekretariátu strany, kde vládne Honecker.

STÁLÝ ÚTISK

Věra Šťovičková, kdysi redaktorka Československého rozhlasu, v otevřeném dopisu adresovaném komunistické straně popsala, jak byla za poslední roky propouštěna z jedné práce po druhé. Ted' už nemůže dál. Posledně drhla schody, musela však skončit "pro politickou nespolehlivost".

Jsou postihováni také příbuzní "dubčekovců" a především děti. Děti těch, kdo byli vyloučeni ze strany, nemají naději dostat se na univerzitu — pokud se ovšem nerozejdou se svou rodinou.

Návštěvník-turista ovšem nevidí sovětské tanky na ulicích, stejně jako nevidí policejní akce. Vidí jen dobře oblečené lidi, tisíce aut a dobré hokejové hráče.

Útisk probíhá ve skrytu a neruší. Policie koupila nedávno tisíc prima pendreků ze Španělska. A jestliže bude ministři vnitra přiděleno dost valut, dostane policie brzy nejmodernější rozhlasové vozy od západoněmecké BMW, stejně, jako jsou právě dodávány policii moskevské.

Švédská firma má přispět strojnými počítači — které umožní, aby tajná policie mohla registrovat všechny, kteří dostávají dopisy anebo mají telefonický styk se zahraničím.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a všim pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný pilsenský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

PERUTAS

MOTTO:

DLE VZORU BEŤAS = BEETHOVEN

JAN BENEŠ

Osmdesátka je sama o sobě výročí tak pěkné, že by stálo za samostatnou úvahu. Osmdesátka osobností typu Ferdinanda Peroutky zahrnuje ovšem o něco více než jen výročí tak pěkné. Jest totiž shrnutím toho dobrého, toho nejlepšího z toho co měla česká kultura a československé novinářství od časů Karla staršího ze Žerotína a Viktora ze Všehrda, — až po naše časy. Bývá sem obvykle zahrnován rovněž Neruda a Havlíček, přidám z pilnosti také ještě aspoň novináře, pana novináře, Vítězslava Háška.

Ferdinand Peroutka, tento vysoký, kožený muž, reprezentuje chtivou bojovnost (tam kde je jí třeba), právě tak jako zdrženlivou sebevládu, — především pak v současných poměrech credo, politické credo, československé demokracie. A demokracie vůbec, — jako způsobu myslí na cestě k porozumění, pochopení a dorozumění. Je tudíž vcelku zákonitě, že muž reprezentující tyto vlastnosti (a taktéž mnoho jiného a neméně pěkného) byl a bude vždy na šířku s takovými způsoby myslí a takovými lidmi, kteří se ke credo dorozumění a pochopení nehlásili, a kteří tudíž hleděli Ferdinanda Peroutku zatratit a umístit za katrem. Nejenom pro slovo demokracie, také pro vše ostatní co je mu vlastní, a co je tudíž onomu opačnému způsobu myslí trnem v oku, břevnem, eventuálně pazdeřím na místech nejcitlivějších. Kultura a jemnost, gentlemanství a rytířkost, šarm a velkorysost. Budiž konstatováno, že Ferdinand Peroutka je muž kostnatý, poněkud přísné tváře a asketického vzhledu (zdání klame), že je to také muž tvrdé logiky a definujícího výrazu. Zeela jistě to není jeho kostnatost, přísná tvář a asketický vzhled, ale jeho způsob, kterak se dopátrati výměru z pojmu a kterak toto jádro pudla vyjádřiti, který mu získává věhlas a kterým ovlivnil již kdovikolikátou nastupující generaci. Docela určitě je to pak příčina nelibosti až vražedné, u těch, na které se takový výměr z pojmu zaměřil, byl-li to pojem, jehož nehumánnost byla definujícím způsobem odhalena.

Tomuto vysokému, koženému a kostnatému muži jest tudíž osmdesát. Věru konečně také čas, aby se jeho monumentální Budování státu dočkalo nového vydání. Což se zaplat'pámbu právě děje. První svazek Budování státu putuje za svými čtenáři právě ve dnech, kdy je mi dovoleno připojit se k tomu to blahorečení.

Mám-li povědět co osobního, tedy jest to zejména křesťní jméno Ferdinand, které nepatří k nejobvyklejším, a které jsem tudíž díky přijetí Peroutka, a díky doma skladovaným ročníkům jeho Přítomnosti, znal již někdy v době, kdy Ferdinand Peroutka stával na apelu v Dachau či Buchenwaldu. Nutno ovšem říci, že listování v Přítomnosti nepatřilo k mým nejoblíbenějším záležitostem, ke kterým patřilo rytí se ve starých časopisech. Bylo tam pramálo obrázků a žádné obrázky slečen. Bylo mi tehdy také tuze málo let, takže možná o ty slečny ani tak tuze nešlo. Dodnes mi však utkvěla jakási polemika s Red-Revue, která patřila rovněž ke skladovaným tiskovinám.

Potom zde byly žluté obálky Dneška z let poválečných. Tuze mizerný papír (ani myši ho nežraly) a tuze rozmazaný tisk. To už ovšem bylo v období vlády socialistů. Četli jsme si v nich tudíž potajmu (byť ve škole). Potajmu proto, že si v té době už vládl lid, dokonce svrchovaný lid, avšak prostřednictvím svých zástupců. Tentýž lid, který prostřednictvím svých zástupců používal také tatrovky 603. Četli jsme si tam, to si pamatuji už docela přesně, líčení o malých, ale našich koncentracích — zřizovaných hned v roce 1945, kde se zřejmě školily kádry pro budoucí socialistickou zákonnost. Co ještě? Hrstka osobních impresí, ke kterým měrou nemalou patří pan profesor Hoffmeister, dlouhá a nikdy neukončená debata v kavárně na Žofíně (u dvou Magoťů v Paříži, taktéž pak v Mavorské a konečně i ve čtvrtém patře věznice v Ruzyni — ale to už ne s panem profesorem), ve které posléze vždy figuruje Ferdinand Peroutka jako muž, který se nemusí stydět za nic co v životě napsal. (Tato debata o novinářích, kteří se budou stydět za to co kdysi napsali, byla ovšem idealistická, jak praktická zkušenost z exilu ukazuje, stud nepatří k pěstovaným vlastnostem). Zvláště ona první debata byla poučná, protože se konala na Žofíně a o patro výše probíhala právě výstava Emigranti proti národu, kde se dal za levný peníz opatřit i výtisk publikace shodného jména. Tu publikaci napsal jeden z momentálních emigrantů (nevím stydlí-li se) a karikaturami, také Ferdinanda Peroutky, ji vyzdobil Evžen Seyček přezdívaný ve škole zřejmě dle vzoru Malý Syčák, na Syčáček. Byla tudíž ona první z nikdy nedokončených debat na místě pravém. Pan profesor Hoff-

meister pak dal k dispozici karikaturu Ferdinanda Peroutky, — ale nikoli pro potřeby výstavy, Znárodnova Pátečníky. Doplnil to pak výkladem o tom, co ten pojem představoval. Musím říci, že to, co nám řekl, nebylo nic špatného, byť se to odehrávalo, řečeno dobově, ještě v dobách "hrůzovlády presidenta Masaryka."

Tak a nejinak se stal Ferdinand Peroutka (ač osobně již několik let v exilu) pojmem známějším, tak a nejinak se stával stále známějším, hovořil-li jeho hlas nikoli již jen k problémům zsunutým v čase, který byl zjevně lepší přítomnosti, na vlnách Svobodné Evropy. Tak a nejinak jsme toužili poznat pramen, se kterým bylo na stránkách domácího tisku polemováno. Kdo je ten muž, se kterým se polemizuje, a co říká více než jen citát, zajisté zmrzačený, který uvádí tuhle podivnou jednostrannou polemiku?

Nikdy jsem nestudoval novinářství, domnívám se dokonce, že je to obor, který dost dobře vystudovat nelze, právě tak jako vše ostatní co jsem kdy studoval nečinil jsem nikterak zvláště pečlivě a pilně, — ale přesto mne velice udivilo když do pražských redakcí začali po roce dvaadesátém docházeti e-lévové z Fakulty osvěty a novinářství, — a k nemalému poděsu ostatních ukládali mezi řádky knih srovnání v čele psacího stolu a nezbytných k výkonu profesu, také cosi z knížek Ferdinanda Peroutky.

"Co je to?" tázal se jistý Hájek Jiří, šéfredaktor v redakci Plamene právě se zabývalující e-lévky.

"No přece Perut'as!" odpověděla udivena, a dala kolovat knížku Demokratického manifestu.

Jiný e-lév pak se uvolil za dvě kila (200 Kčs) sehnat další výtisky.

Nikdy jsem nestudoval osvětu a novinářství (jest to na něm vidět, dodá leckterý ze čtenářů), ale přesto pochybuji, že život a dílo Ferdinanda Peroutky patřilo k předmetům schváleným dle osnov patřičného ministerstva pro Fakultu osvěty a novinářství.

"Ferdinand Peroutka píše dobře," soudil vyšetřovatel na Ruzyni, "ale neslouží dobré věci." Inu co jest, co pak není věc dobrá je zajisté problém značné dubiosity, netroufal jsem si ho vcelku rozsuzovati v interierech Ruzyně.

Konstatujme tudíž, že muž, který se stal Perut'ascem nastávajících opor socialistického novinářství, se dožívá tohoto února roku 1975 osm-

"Potěšitelné" počtení

Přiznám se k hříchu: čtvrt roku jsem nečetl československý úřední tisk a nesledoval ani jiné — tak zvané — sdělovací prostředky. Zeměpisně vzato — poněkud více jsem se vzdálil jejich poučenému vlivu a člověk může mít ostatně čas od času příjemnější či aspoň zajímavější starosti. Na druhé straně se má ale zase aspoň pokusit dohnat zameškané. Jal jsem se tedy dohánět. Při tolika kilogramech novinového papíru to není snadná věc a je docela dobře možné, že jsem i něco přehlédl. Vcelku mám však radost.

V tomto všelijak rozbouřeném a rozhýbaném světě jsou věci a jevy v naší zemi v dojemném nehybném pořádku. Například strana a vláda. Bil'ak a Kapek. A samozřejmě i noviny, už v titulcích barvitě a básnicky líčící šťastnou realitu. Rudé právo mne přivítalo oznámením, že "iniciativa je základem úspěchů". Z Mladé fronty jsem se dozvěděl, že

velkovýkrmna skotu v Poleřadech je "stavba přirostlá k srdci". Mladá fronta mne přesvědčila, že jsou u nás "úspory z přemýšlení". V Osvobozené domácnosti totiž přemýšleli mladí a rozhodli se, že použijí na skvrny ty nejvhodnější čisticí prostředky, aby skvrna skutečně zmizela. Týž list mne pak upoutal velkým titulem "Recept bez tajemství", což — jak text článku dokázal — neznamenal nic méně a nic více, než že svazáci z děčinského Ferexu jsou příkladem v politickém vzdělávání. Odborářský deník Práce mne — také hned na první straně velkým titulem — poučil, že sběrem šrotu se má kráčet k vyšší efektivnosti a Rudé právo v úvodníku zas vysvětlilo, že ta efektivnost není moderním pojmem, neboť v letech 1847 až 8 o ní přemýšlel již Karel Marx a vyjádřil myšlenku, že základem veškeré efektivnosti je úspora práce a šetření časem. Až dosud se mohl někdo mylně domnívat, že to byl nápad ziskuchtivých kapitalistů.

Jedním znepokojivým sdělením byl komentář Rudého práva, nazvaný Velké bohatství. Stálo tam, že v posledním období se na mnoha pracovištích setkáváme s novými tvářemi. Jsou to kádry, z nichž někteří jsou v nomenklaturních seznamech a jiní jen v kádrových rezervách, kteří už vystřídali třídenní i morálně rozvrácené osoby. Nároky na ně kladené jsou značné, neboť zahrnují jak politickou vyspělost a uvědomění, tak požadovaný stupeň teoretických znalostí a pracovních zkušeností.

Vzhledem k uvedenému se mi pak ovšem nechce zase (Pokrač. na str. 7)

Copyright — autor
a Americké Listy — 1975

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
PresidentJOHN SOPOCI
Secretary

Poštovní choroba a co s ní?

Tu a tam si nám naši odběratelé stěžují, že dostanou Americké Listy pozdě a někdy vůbec ne. Reagujeme omluvou a intervencí u poštovních úřadů. Ty reagují omluvou a příslibem nápravy. Náprava se obvykle dostaví, ale za nějaký čas se stížnosti ozvou zas odněkud jinud... Ale neztrácejí se jen noviny, ztrácejí se dopisy a sem tam nějaká zásilka. Že je tahle poštovní nemoc pěkně rozsáhlá, čteme ve zprávě vládní vyšetřovací agentury GAO, otištěné ohehdy v Enquireru. Čteme a žasneme, neboť:

Americká poštovní služba doručí denně na dva miliony dopisů na nesprávnou adresu. Toto "drobné nedopatření" stojí každý den sto tisíc dolarů, to je sedmset tisíc dolarů týdně, 36 a půl milionu dolarů ročně! Špatně doručený dopis dojde správně-

ho adresáta přibližně za tři dny — v případě, že se zatloukal jen jednou. Avšak spousty dopisů oběhnou půl Ameriky, než se dostanou do určených rukou.

Omylnost operátorů strojů na třídění dopisů je neuvěřitelně vysoká — celých 9.1 procent, což znamená, že víc než jeden z každých jedenácti dopisů končí v cizí škrtně.

Čím to všechno je? Jak vysvětluje pracovník agentury GAO William J. Anderson: "Operátor stiskne na třídícíce nesprávný knoflík anebo nalepí na balik dopisů nesprávnou nálepkou místa určení."

Avšak pracovníci GAO neviní z tohoto nepříjemného a drahého zmatku operátory třídících strojů, nýbrž podniky, za jakých musí pracovat. Opět citujeme W. J. Andersona: "Operátor třídí-

ky sedí u klávesnice s deseti knoflíky a kolem něho se míhá bežící pás plný dopisů — jeden dopis za vteřinu.

Během této vteřiny musí operátor najít na adrese "zip code", přečíst ho a rozhodnout, kterou z několika možných tlačítkových kombinací včetně čísel stisknout. Jediný omyl, jediné přehlédnutí — a dopis jde na nesprávnou adresu. Je to náročná práce a mnozí operátoři prostě nestíhají. Jiní ovšem nejsou příliš kvalitní..."

A zde je odpověď ministra pošt E. T. Klassena na otázku, co s tímhle velkým problémem: "Ministerstvo pošt činí nápravná opatření. Upravíme činnost třídících strojů tak, abychom omyly operátorů omezili na minimum..."

A my postižení? Těšme se, že náprava se dostaví...

Dary na tiskový fond Amer. Listů

Frank Dajcar, TN. 3.00	Josefa Fanta, NY 3.00
Frank Kaufman, PA. 2.00	Mary Motežek, AL 3.00
John Krebner, NY. 2.00	Mr. a Mrs. V. Chladek, IL 1.00
Albin Jura, FL. 3.00	Milos Chvapil, M. D., AZ 1.00
Ervin Podrabinsky, CA. 1.00	Paul Kristofik, NY 2.00
Vaclav Novak, IL. 3.00	Dr. J. Krumlik, Canada 2.00
Marie Jeřábek, NYC. 3.00	Blanka B. Herda, CT 10.00
M. Lindnerová, CA. 1.00	Karol Vrba, NJ 1.00
Boriš Zigl, NY. 5.00	George Petlan, L.I.C. 3.00
Z. A. Mottl, IL. 3.00	Rev. F. D. Svoboda, NY 7.00
Václav Chytil, AK. 3.00	J. Paul Tatter, CO. 5.00
Ota Zvěřina, CA. 6.20	Jan Hrič, PA. 3.00
Plesový Výbor, Clev. \$20.00	William Blahnik, AZ. 5.00
Jaroslav Maliska, FL. 3.00	J. J. Homa, CO. 5.00
Louis Dopita, OR 3.00	Dr. C. F. Hinz, CT. 10.00

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Vladimír Suchanek, NY. 3.00	F. Kleyana, M. D., ME 7.00
S. Pautler, M.D., PA 15.00	Mrs. Tessie Benes, CT. 5.00
John Konicek, WA 5.00	Zdeněk Skála, CT 3.00
Jan Stodola, Canada 3.00	Jiří Smetana, CO 3.00
Rozant Bohdal, PA 10.00	Jiří Mrzena, PA 3.00
Marie Weiss, L.I.C. 3.00	I. K. Kudrnac, Canada 7.00
Rudolf Bilek, NY 3.00	Pavel Potocky, CO. 5.00
Mrs. L. C. Freeman, PA 10.00	Karel Konrad, PA 10.00
Mary M. Sibrava, PA 10.00	Mary Pekar, PA 9.00
Stanislav Kraus, CO. 3.00	J. J. Frelich, AR. 3.00
Václav Kostroun, WA 3.00	Dr. J. P. Glaser-Skalny, PA 20.00
Josef Pavel, PA. 6.00	Ladislav Zgusta, IL 1.00
Mary Janotta, NJ 2.00	John Lhota, MA. 2.00
Jaroslav Hanuš, N.Y.C. 2.00	Vladimír Janek, FL. 3.00
Mary Žatecká, N.Y.C. 3.00	Frank Nemecek, N.Y.C. 3.00
Jaroslav Kett, CO. 1.00	Václav Legner, IN. 3.00
Frank Vyborny, CT. 5.00	Paul Sevcik, CT. 4.00
Vratislav Nenicka, PA 2.00	Milan Spevak, MA 3.00
A. J. Hrivnak, AZ. 0.50	M. Kerner, MA. 15.00
Tatana Krc. CT. 6.00	Richard Chromecek, CT 2.00
Josef Vitner, NJ 3.00	Oldřich Bartásek, N.Y.C. 3.00
Prof. Dr. Antonín Dostál, RI. 5.00	George F. Wolf, VT. 5.00
M. J. Lota, M. D., PA. 5.00	Anna Herman, M.D. PA. 5.00
Josef Horak, MA. 3.00	Frank Hynčík, OH. 3.00
Joe Melichar, IA 5.00	Karel Pondelicek, MI 3.00
George Sykora, Canada 2.00	Major J. J. Kasanda, Canada 2.00
Karel Soustek, Canada 2.00	Jan Kutlvasr, CT. 5.00
Mrs. Aloisie Romanoff 2.00	Milan Ruzicka, IL. 1.00

(Budeme pokračovat)

Zápasy 32. kola I. hokejové ligy:

Jihlava-Pardubice 2:3, Bratislava-Budějovice 1:6, Kladno-Sparta 6:3, Gottwaldov-Plzeň, 6:3 Litvínov-Brno 3:5, VŽKG-Košice 4:2.

Tabulka:

1. SONP Kladno 32 47
2. Dukla Jihlava 32 39
3. Tesla Pardubice 32 38
4. Motor Č. B. 32 35
5. CHZ Litvínov 32 34
6. Sparta 32 33
7. ZKL Brno 32 32
8. Sn Bratislava 32 30
9. Škoda Plzeň 32 29
10. VSŽ Košice 32 26
11. TJ VŽKG Ostrava 32 25

V rámci příprav na vyvrcholení sezóny — mistrovství světa a Evropy sehrálo čs. hokejové mužstvo dva zápasy ve Finsku. První den, v sobotu zvítězilo nad finským národním mužstvem 6:1, druhý den na to, v neděli pak 6:0 po velmi dobrém výkonu celého mužstva, hlavně brankáře Holečka.

V přípravných fotbalových utkáních na novou sezónu, která bude zahájena 22. února, dosáhli čs. prvoligová mužstva následujících výsledků: Sparta Praha-Dukla Praha 1:1, Spartak Trnava Malacky 6:0, Sklounion Te-

S P O R T

plice-Cheb 7:1, Nitra-Galanta 4:0, Bohemians Praha-Benešov 7:2, Baník Ostrava-Prostějov 1:1, VSŽ Košice-Inter Bratislava 3:1, Škoda Plzeň-České Budějovice 3:2. Světový hokejový šampionát pro rok 1975 se uskuteční ve dnech 3.-19. dubna v Západním Německu. Turnaj proběhne dvoukolově — v Mnichově se bude hrát první kolo a odvetné zápasy se uskuteční v Düsseldorfu. Bojů o titul mistrů světa se účastní mužstva Švédska, USA, Finska, Sovětského svazu, Polska a Československa.

V odvetném utkání v boxu remizovali čs. reprezentanti v Siegene s družstvem Západního Německa 10:10. V prvním zápase v Hannoveru čs. boxeři podlehl 6:14.

—pza—

Pozvání do Clevelandu na reprezentační ples Čechů a Slováků

Přijměte naše srdečné pozvání na IV. reprezentační ples Čechů a Slováků, který se bude konat pod záštitou starosty města Ralph J. Perka ve velkém sále hotelu Sheraton-Cleveland na Public Square v sobotu večer 15. února 1975. Bude to opět významná společenská a kulturní událost. Loňského plesu se účastnilo 750 osob. Ples spolupořádá 24 českých a slovenských organizací. Předtančení a umělecké vložky provede taneční skupina našich mladých krajanů z Chicaga. Pořádající výbor zve do Clevelandu čtenáře Amerických Listů zblízka i zdáli. Bližší informace rád poskytne předseda výboru Ing. Stanislav Maršík; 3932 West 223 Street, Cleveland, O. 44126. Telefon: area code 216, číslo 333-6114.

Vstupenky na ples (včetně bohaté večeře) možno objednat na adresách: Zdeněk Pražák, 1482 Larchmont Ave., Cleveland, O. 44107. Telefon: area code 216, číslo 221-7348. — Ján Miňo, 4550 West 144 Street, Cleveland, O. 44107. — Telefon 221-7348. — Cena vstupenky na ples a večeři je 15 dolarů a pro studenty 10 dolarů.

Z Tucsonu, Arizona

Prosincová schůze Čs. amer. spol. klubu měla průběh mimořádný. Bratr předseda ji řídil zkráceným pořádkem, neboť schůze se tentokrát účastnilo pět generací rodiny naší místopředsedkyně sestry Betty Prchalové, která byla doprovázena panem Richardem Vonierem, reportérem deníku Tucson Daily Citizen a jeho fotografem, jenž pořizoval snímky scén, které zpravodaje nejvíce zajímaly. Byl to dost dlouhý informační proces, ale stál za to: 26. prosince se objevil v Citizenu velký článek na půl strany s třemi fotografiemi zmíněné rodiny (prababička pochází z české osady v Chorvatsku) a tak čtenáři v Tucsonu, v této době měste se 400.000 obyvateli měli příležitost poučit se, která nejmen českoslovenští přistěhovalci, ale i jejich potomstvo nezanedbává styků s tradicí svých praotců. (Z našich činovníků jen předseda bratr F. Novák je z generace přistěhovalců, všichni ostatní jsou, jak po staru říkáme "zde-rození"). Článek nám byl velmi vítán už proto, že upozornil čtenáře na 20. výročí založení našeho klubu, čehož vzpomeneme ve schůzi únorové.

Schůze lednová ovšem byla věnována především této oslavě. Nejdříve bylo zvoleno předsednictvo na letošní rok, pro nás tak významný: akla-mačně zvoleni dosavadní činovníci: předseda br. František Novák, místopředsedkyně s. Betty Prchalová, tajemnicí s. Agnes Sherlocková, pokladníkem br. Jerry Lebl a registrátorkou s. Emilie Millerová. Pak byla projednána příprava na jubileum našeho spolku pro schůzi příští, jež se bude konat v neděli 9. února v 5.30 odpoledne v Randolph Recreation Center, 200 S. Alvernon Way. Doufáme, že mimo členů dostaví se tentokrát i dost ostatních krajanů, kteří mají na československé věci zájem. Na programu bude anglický proslav Dr. Josefa Malika, jak po leta bylo v našem spolku činěno — a potom bratr Josef Martínek, zakladatel Klubu, promluví česky. Paní Jun Nuziková zazpívá několik národních písní a nebude také scházet hudba — a také ovšem ne tanec. Tož na shledanou při té památné příležitosti.

ARIZ

"Potěšitelné" počtení . . .

(Dokončení se str. 5)

věřit nářkům Aloise Tomáška z pražského rozhlasu, že u nás znovu nabývá na síle vlna maloměst'áctví, která se na přechodnou dobu skryla.

Zmíněné sdělovací prostředky mně nejen přiblížily onu bohatou a převážně šťastnou československou realitu, ale barvitě vyložily i všeobecnou situaci ve světě, zejména pak krizi v západním světě, přičemž oficiální statistiky a komentáře ze západních novin ještě bohatě doplnily vlastními údaji. Tak jsem poprvé v pražských novinách viděl, co se mi v Americe po dlouhou dobu nepodařilo zahlédnout — totiž dlouhou frontu strašně zubožených amerických nezaměstnaných. Já měl spíš komický pocit, že si pro náhradní plat zatím jezdí — celkem bez čekání v dobrých autech. Pražské noviny pod fotkou napsali, že postižení jsou nejvíce černí. Je to možné, ale z té fotografie to dosvědčit nemohu, ta byla totiž černá skoro celá. Západní skutečnost vyličil oheďdy v Prešově nezměněný Vasil Bil'ak. Líčil její hrůzy tak pěkně, že pak mohl — hlavně sám sobě — spokojeně

konstatovat, že jedině socialismus je schopný zabezpečit trvalý, harmonický rozvoj společnosti a jednotlivce. Nejvíce ze všeho se mi však líbilo vyprávění Jana Podhradského v Živých slovech bratislavského rozhlasu. Když ve středověku — jak o tom psal Janko Chalupka v básni Turčín Poničan, k nám přišel Dog Hasan, aby spolu s Abdulem unesli slovenského chlapce do cizího tureckého světa. A představte si, Podhradský byl nedávno v Mnichově a setkal se tam s mladým Turkem, jménem právě Hasan. Nelekejte se, nechtěl Podhradského unést do Turecka, naopak — vyprazdňoval odpadové nádoby. Jak Podhradský vyličil, je to jeden z hostujících dělníků, kteří jsou vystaveni vykořisťování mstivých žraloků. Hasan položil Podhradskému na rameno ruku, se slzami v očích, šťasten, že se ho může dotknout. Lámanou němčinou, kterou Podhradský přeložil do pěkné slovenštiny, zavzlykal: Ach brat můj, exil je těžké remeslo. Vyhnanstvo, stálá samota, ale musím, protože doma třeba jest' . . . Podhradskému, nevím proč, přišla pak na mysl opera Beg Ba-

jazid. Asi se mu nechtělo přemýšlet o tom, proč toho nešťastného Turka ani nenapadne vydělávat si na živobytí v Československu — kde je přece pracovních sil nedostatek.

A nakonec o tom, co mne mrzí. Někde nad Atlantikem jsem se minul s Miloslavem Ambrusem, který se stal novým dopisovatelem pražského rozhlasu v USA.

V první zprávě pohotově referoval domů, jak opustil v Československu jarní počasí a vhuřnul do mrazivého New Yorku. Já opouštěl v tentýž den New York neobyčejně teplý, ale počasí je vrtkavé a pro propagandistu může mít politický podtext. Kolega Ambrus krátce po příletu zmrazil ještě více, neboť viděl v televizi presidenta Forda, kriticky hovořícího o poměrech v zemi a lidi na obrazovce, kteří zase kritizovali jeho vystoupení. Na to — aspoň z Prahy — není Ambrus ovšem zvyklý, a tak se obávám, že bude mrznout ještě víc. Třeba až zjistí, že americké noviny si nepotrpí na básnické titulky a že píšou tvrdě a bez obalu i o věcech špatných. Ale snad bude mít stejné štěstí jako já; že mu totiž v New Yorku budou i nadále dodávat Rudé právo a jiný normalizovaný tisk z vlasti, který zahřeje. Já právě dostal nový balíček a s potěšením čtu: Čelem k plnění náročných úkolů. Se zvýšenou náročností k novým úspěchům.

Odpovědný přístup komunistů. Komplexně o péči pracujících. Na stříž socialisticke zákonnosti . . . Z tulků se line hřejivý pocit domova.

KAREL JEZDINSKÝ

FILM A SKUTEČNOST

"Film obráží vždycky skutečnost", napsal v měsíčníku Film a doba Jan Kliment. Bohužel nemůžeme toto tvrzení prověřit na soudobých českých filmech. Pokud se dostaly do ciziny, nelze je zařadit do filmového umění. Také v české literatuře posledních tří čtyř let se umělecká próza v pravém slova smyslu dá spočítat na prstech jedné ruky.

Patrně nejlepším českým románem z této doby je "Mladý muž a bílá velryba" od Vladimíra Párala. Kdyby v nynějším Svazu českých spisovatelů byli organizováni jen spisovatelé — vešli by se všichni k malému stolu a Páral by byl jedním z nich. Jak tedy jeho román obráží skutečnost?

Nejnápadnější je naprostá nepřítomnost politiky a ideologie — které jsou zdánlivě všudypřítomné, ale ve skutečnosti je většina lidí, včetně Páralových románových hrdinů zcela ignoruje.

Ve svém románu Páral skvěle popisuje mikro-klima v severočeském chemickém závodě. Ani tu politika nehraje nejmenší roli. Zaměstnanci si udělají — nebo také neudělají svou práci a jdou. Kdo může, nějak to profláká a jde si po svých. Charakteristický postoj zaujímá čtyřicetiletý inženýr Viktor Panec: udělal slušnou kariéru na ústředí v Praze, ale pak dal přednost podřízenému místu v Ústí nad Labem, asi jako kdyby "generál šel dělat na venkov desátníka", jak to říká autor. Druhé zjištění: mnoho lidí nestojí o odpovědnost, když se stejně nevyplácí. Panec si na otázku "jak přežít?" odpovídá asi takto: v klidu, zábavně, bez velké námahy, bez občanské, ale i citové angažo-

vanosti. V práci se nepřetrhnut, dělat výlety, chodit plavat, dobře jíst, dobře pít a dívat se na vše s humorem a z odstupu.

Třetí zjištění: vztahy mezi lidmi jsou zcela cynické. Chemička z Prahy přihraje svému bývalému milenci svou mladou spolupracovnici jen proto, aby jí její bývalý milý pomohl v závodě vyřešit úkol, na který ona nestačí. Chemička dokonce své mladé přítelkyni zaplatí "agresivní" plavky a dává jí ze svého dítěte, aby vše spolehlivě klaplo. Bezpochyby si

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

autor zase nic nevymyslel a jeho román obráží skutečnost. A přece, ve svém cynismu jsou nám jeho postavy sympatické, protože se nechovají jako papíroví panáci podle usnesení 14. sjezdu. Přes svůj suchý vypravěčský sloh vytvořil Páral postavy z masa a krve a ne podle ideologických formulek.

Můžeme to shrnout: Páralův Mladý muž a bílá velryba opravdu obráží skutečnost.

Jaroslav Dres'er

Ponesou odpovědnost . . .

(Dokončení se str. 1)

vyvedl z politické soutěsky, do které ji vehnala kyperská krize a nemožnost čelit vojenské síle Turecka. Události však dokázaly, že Karamanlis neuzavřel s juntou žádnou "tajnou dohodu" a vrátil se za podmínek, které stanovil sám.

Je ovšem pravda, že přívrženci junty mezi nižšími důstojníky podrželi svá místa, ale vláda v této souvislosti poukazuje na zvláštní okolnosti a na nebezpečí, které by vyplývalo z narušení branné moci rozsáhlými čistkami. Vláda se vyrovnává s dvojnásobně obtížným úkolem uhlídat stoupence bývalé junty v armádě a současně upevnit jednotu branných sil a jejich schopnost čelit případné konfrontaci s Tureckem. S těmito podmínkami se vypořádává mimo-

řádně úspěšně. V armádě nevznikl neklid a klíčoví demokracie není ohrožena ani tak tíživými problémy, jako jsou inflace a debakl na Kypru.

Karamanlis právem sklízí politické úspěchy a jeho popularita roste. Vzal vltř z plachet odpůrcům, kteří tvrdili, že je "parlamentní zastavou polovojenského státu", a studenti, kteří až do nedávna téměř každodenně demonstrovali v ulicích ztrácejí sympatie veřejnosti. Heslo "vydejte juntě lidu" pozbylo účinnosti.

Není pochyby, že se Karamanlis osvědčil v posledních šesti měsících, které patří k nejbouřlivějším obdobím moderních dějin Řecka. A představitelé diktatury, kteří ho zahnali na sedm let do exilu v Paříži, se nyní budou zodpovídat před spravedlností.

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘÍDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásy, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačěnka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jaterničky a jelítka každý den čerstvé. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a vaškeré druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

CESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPŮRNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.

Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

• Doživotní	• Family Income Plan
• Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků	• Prefer i Risk, Whole Life
• Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků	• Estate Security Plan
• 9 plánů nadačního pojištění	• Úrazové pojištění
• Retirement Plan	• Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy
• Mortgage Redemption Plan	

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, Frank Vozeh, 18 John St.
N. Y. 11357, (212) 767-9746 Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospishil 24 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 664-6511
anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

Konec "džínů"

Není to příliš dlouho, snad dva — tři měsíce, co se v západních časopisech ještě psalo o neznitelnosti jeansové módy a o tom, že to byly právě tyto typicky modré původně pracovní "texasky", které nejen že úplně změnily tvář městských ulic a vůbec míst, kde se lidé — zejména mladí lidé — shromažďují, ale staly se přímo společenským fenoménem, ba přímo výrazem jisté filosofie, pronikající do všech vrstev obyvatelstva. A najednou, z ničeho nic, se ohlašuje změna, a noviny a časopisy registrují, že zájem o jeansy v jakékoli podobě, seprané i nažehlené, štepované i posázené cvočky, vyšívané, posíté všelijakými symboly, začíná upadat a vůbec že i zboží, z jeansoviny vyrobené, neboť z této látky se v poslední době vy-

rábely i klobouky, košile — plavky, boty, potahovaly se jí i sedadla aut a tak dále, už netáhne ani zdaleka tak, jako dřív; a že i leckteré západní obchody, a zejména butiky, které se na prodej tohoto zboží specializovaly, a vedly je v nejrůznějších módních provedeních, přestávají mít dostatek zákazníků. Někteří obchodníci říkají že je to naprostá a diametrální změna, jiní soudí, že se jen "situace" na tomto trhu "normalizuje".

Kdo má pravdu, to ukáže až budoucnost. At' tak či onak, děvčata i ženy, jdoucí s módou, odkládají "kalhoty pro každou příležitost" a začínají zase více kupovat a nosit — normální šaty. Tedy šaty spíše splývavé, elegantní, v midi-délce. A mladí módně uvědomělí muži se začínají zase více uchylovat — k oblekům.

Móda po arabsku

V Mnichově začal jeden přední módní závod vyrábět šaty pro dámy v "beduin-ském stylu", vycházející tím zřejmě záměrně vsíříc arabským vlivům a arabským šejkům, o jejichž závratných výdělích a investicích v důsledku několikanásobného zdražení nafty se na Západě hodně píše a diskutuje. Tyhle šatičky jsou volného, kabátového střihu, jsou z měkké splývavé tkaniny zvané molton a ze zatěnu, záda mají zřasená, raglánové rukávy a široký pásek na zavazání. Doplněny mohou být stylovými širokými pumpkami, jaké jsme vidali na obrázcích z orientálních harémů. K tomuto oděvu se jako pokrývka hlavy doporučuje — pochopitelně — turban, z jehož obou stran splývá látka, asi jako uši u kokršpaniela. Zajímavé je,

Pro divákovu pohodlí

Zatímco v ČSSR jsou zatím televizory, zejména barevné, dosud nepředstavitelně drahé a jejich nájem stojí měsíčně téměř čtvrtinu slušné gáže, jsou přístroje tohoto druhu na Západě — protože se tam také mnohem dále vyrábějí a jsou s nimi větší zkušenosti, mnohem lacinější. Trend směřuje stále k větší kvalitě a pohodlí zákazníka, o něhož se v ostrém konkurenčním boji uchází řada firem, a proto musí přicházet na trh stále s něčím novým. Stále běžnější se například stává dálko-

že se pod těmito šaty prý nenosí žádné spodní prádlo, protože jsou velice příjemné na těle a také teplé — tak to alespoň tvrdí reklama, a není důvodu jí nevěřit.

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST --

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svou bodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpovolnějším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČÍTADLO --

Petr Den. Sbírká esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu "demokracie", aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prostě moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY --

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU --

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA -- DO VLÁDY V EXILU --

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

THIS AND THAT --

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚJÍJÍCÍCH KTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

ÚHLEM NA OBLOHU --

Miroslav Rašín. Sbírká cestopisných črt, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE --

Karel Valech. Krajina, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — krádem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z --

veselé abecední fantazirování-slovy a kresbami — populárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ --

Josef Martinek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních údobí.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL --

Josef Martinek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT --

Josef Martinek. Sbírká anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY --

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valech	2.50
Od A do Z — Jára Kohout	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martinek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martinek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martinek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Půlnoční pacient — Egon Hostovský	3.00

vé ovládání televizního přístroje ve všech jeho funkcích, to je při přepínání jednotlivých programů i nastavování zvuku i obrazu. Díváte se na jeden program, a když vás omrzí nebo se vám nelíbí, můžete přepnout na program jiný, aniž byste musel vstát z křesla, ve kterém sedíte či — ležíte. Stačí k tomu zmáchnout jedno z tlačítek na krabici, veliké jako dlaň. Trend k pohodlnosti uživatele se pro-sazuje i u gramofonů. Zatímco puristé a odborníci u hi-fi přístrojů ještě před nedávnem odmítali jakoukoli automatiku, zdá se, že v tom nyní polevují, neboť se přesvědčili, že může být opravdu dokonalá. Firma Philips, následující v tomto směru avantgardistický gramofon Beogram 4000, vybavený všemi možnými finesami, a některé japonské výrobce, uvedla v těchto dnech na trh své vlastní řešení problému gramofonové automatiky. Gramofon se jmenuje "209 S-Elektronik", má dva motory a cosi jako elektronické oko, které samo zjistí, desku jaké velikosti jste na talíř gramofonu položili. Takže se už nemusíte starat ani o nějaké nepohodlné posouvání páček.

Drahá Liza

Jedna z největších hvězd amerického show-bussinesu Liza Minnellová, v těchto dnech s velkým úspěchem hostovala v Německé spolkové republice. Fanoušci museli za vstupné na její koncerty zaplatit od třiceti do osmdesáti západoněmeckých marek, což ovšem se nevyrovná ani onomu devadesátikorunovému vstupnému na Armstronga v pražské Lucerně, ale málo to není. Přesto byla všechna její vystoupení nabitá — a na stovky zájemců se nedostalo. Při té příležitosti se v tisku, který na rozdíl od tisku československého informuje opravdu o všem, objevily detailní údaje o gázích takovýchto špičkových hvězd (nepamatujeme se, že by se kdy psalo třeba o tom, kolik dostane za vystoupení například Karel Gott, i když by to nepochybně leckoho zajímalo). Co se týče Lizy Minnellové, tak ta za jeden večer — tedy za dva sedmdesáti minutové koncerty — inkasovala 150.000 marek. To je prý ovšem opravdu špičkový honorář, který z jejich vrstevnic překračuje jen snad Barbra Streisandová, která dostala za jedno vystoupení v Las Vegas v přepočtu 375.000 marek. Za takovou hromadu peněz, jak napsaly jedny noviny, musí například dnes už čtyřicetiletý miláček publika Elvis Presley zpívat celý týden — ovšem jen po večerech, rozumí se.

**PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU**